ประวัติ

วัดตูม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

และ

พระครูสิริปุญญาทร

หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์

เจ้าอาวาส

คำบูชาขอพรหลวงพ่อทองสุข

****

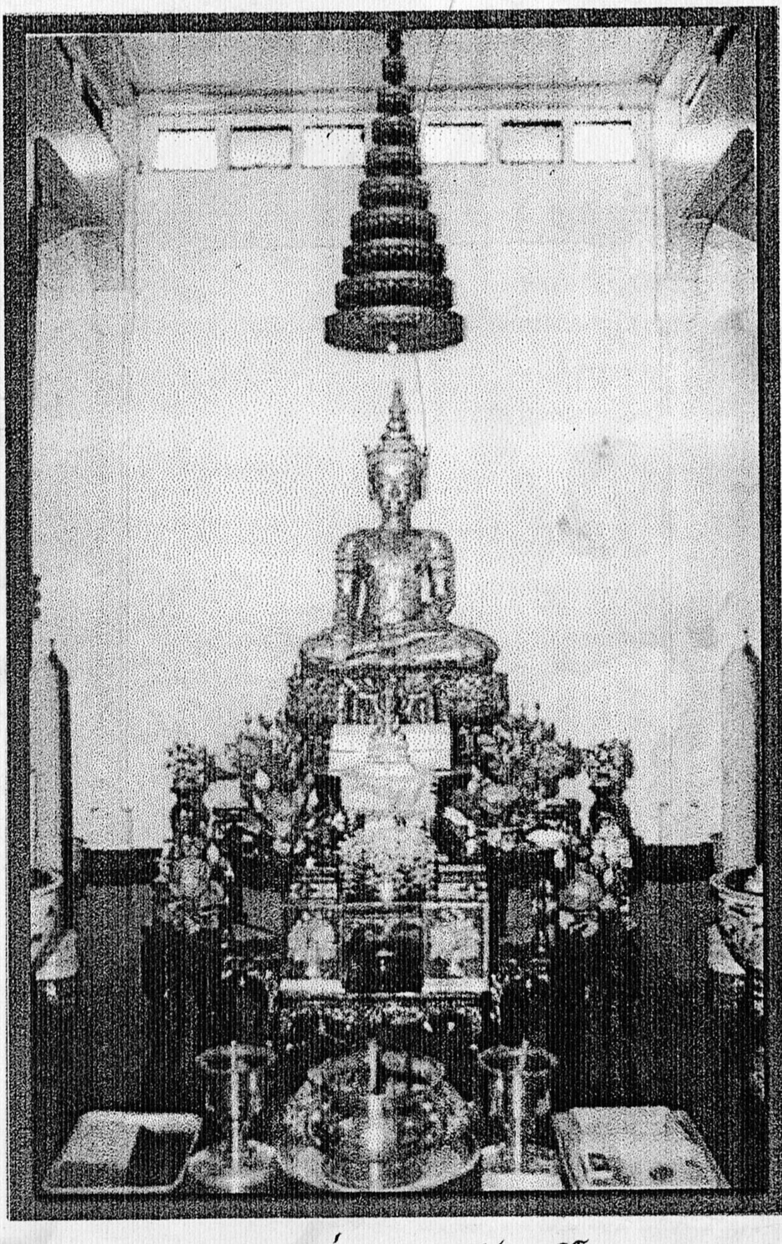
เอาเกศา ทุกเส้น เป็นบุบผา
เอาหัตถา สองข้าง ต่างธูปใหญ่
เอาดวงเนตร สองข้าง ต่างเทียนชัย
เอาดวงใจ ต่างอุบล สุคนธา

สักการะ พระงาม นาม "ทองสุข"
องค์ประมุข สหภูมิ "วัดตูม" สง่า
ทรงพระคุณ คุ้มเกล้า เหล่าประชา
ทรงเมตตา ชาวพุทธ ดุจดนัย

อันชนใด ใจศรัทธา มาเคารพ
จะประสบ สิ่งงาม ตามวิสัย
แม้มีจิต ประสงค์ จำนงใด
ขอจงให้ สมหวัง ดังจินดา

ขอวารี ที่พระเศียร อันศักดิ์สิทธิ์
พุทธคุณ บุญฤทธิ์ ประสิทธิ์สรรพ์
พร้อมเงินทอง สุขสัมฤทธิ์ นิจนิรันดร์
พระตรัยรัตน์ วารีสวรรค์ อันมงคล

ยามเจ็บไข้ ขอให้คลาย หายจากโรค
ยามทุกขโศก ให้โศกคลาย หายสับสน
จงปลอดภัย ไร้พาล มาประจญ
ขอทุกคน จงเปี่ยมสุข สิ้นทุกข์เทอญ

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

สารบัญ

รายนามผู้บริจาคจัดทำหนังสือ

๑. พล.ร.อ.ปรีชา พวงสุวรรณ
๒. คุณฉันทนา พวงสุวรรณ
๓. คุณสุคนธ์ พรพิรุณ
๔. คุณสุรพร คนัยตั้งตระกูล
๕. คุณสุขกิจ สุขนันทพร
๖. พ.อ.สุชิน-คุณดารา แหลมทอง
๗. คุณยงยุทธ กุสุมภ์
๘. คุณธนะชัย ทองสว่าง
๙. คุณมณฑาทิพย์ ทองสว่าง
๑๐. คุณวีระ ทองธัช
๑๑. คุณสงคราม ธิติมงคล
๑๒. คุณฉวีวรรณ ธิติมงคล
๑๓. คุณสุนันท์ เนื่องจำนงค์
๑๔. คุณช่อทิพย์ ทองสว่าง

คำนำ

ในการที่พระบวรพุทธศาสนา สามารถดำรงอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านานได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของความมั่นคงนอกจากพระไตรรัตน์ อันมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นหลักชัยแล้ว แหล่งรวมที่เป็นศูนย์กลางสำคัญของพุทธบริษัทที่มิอาจมองผ่านได้คือ ***"วัด"***

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าความรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาก่อนที่จะถึงสภาวะ

"กระเบื้อง เฟื่องฟูลอย น้ำเต้าน้อยจะถอยจม"

ที่เป็นความแปรปรวนของชาติ จนกระทั่ง เสียกรุงฯ ในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ เมืองอยุธยาเหลือเพียงแต่ซากปรักหักพังให้เราได้ชื่นชมในฐานะ *"มรดกโลก" เท่านั้น*

จะด้วยสาเหตุอันใดก็ตาม

การรอดพ้นการทำลายล้างผลาญจากข้าศึกของวัดตูม

การได้รับการปฏิสังขรณ์จาก รัชกาลที่ ๑

การได้รับพระมหากรุณาฯโปรดเกล้าให้เป็นพระอารามหลวงในรัชกาลที่ ๔

การได้รับถวายผ้าพระกฐิน และเสด็จพระราชดำเนิน ในรัชกาลที่ ๕

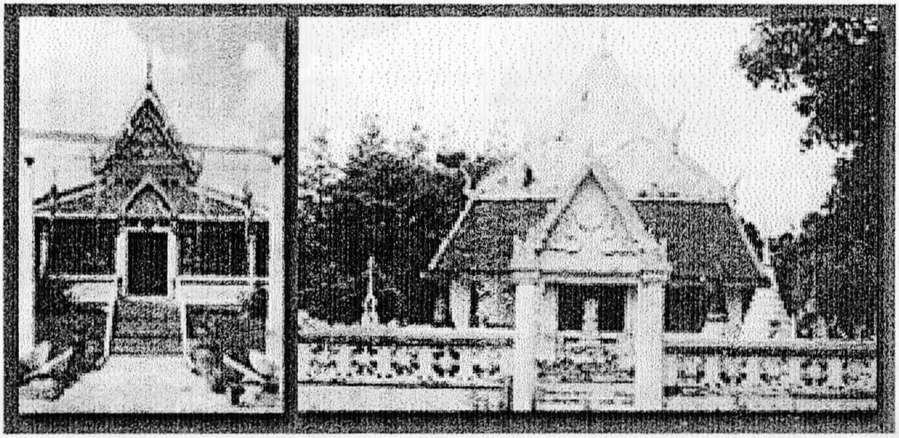
อีกทั้งยังเคยเป็น **วัดสำหรับลงเครื่องตามตำราพิชัยสงคราม** ตลอดมานั้นแสดงถึงความสำคัญในประวัติศาสตร์ของวัดตูม วัดโบราณแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

คุณค่าของวัดพิสูจน์ได้จากประวัติศาสตร์ฉันใด คุณค่าของพระคุณเจ้าผู้เป็นหนึ่งในหลักชัยแห่งพระไตรรัตน์ ก็สมควรได้รับการบันทึกไว้ทั้งในทางวัตรปฏิบัติ และการเจริญธรรมในแนวทางแห่งพระสมณโคดม เพื่อเป็นแบบอย่างของผู้ที่อุทิศชีวิต เพื่อเป็นกำลังของพระบวรพุทธศาสนาในการเผยแผ่พระศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป

อนึ่งในฐานะของพุทธศาสนิกชนผู้ใฝ่ในธรรมะ การได้ระลึกถึงพระพุทธคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่เสมอ นับเป็นบุญกิริยาที่เป็นมงคลของชีวิต บทสวดพระพุทธมนต์จึงได้รับการพิมพ์ไว้ในหนังสือนี้ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ท่านที่ต้องการสวดมนต์ในโอกาสต่างๆ

ทางคณะผู้จัดทำจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงเป็นประโยชน์แก่ทุกท่าน ตลอดไป

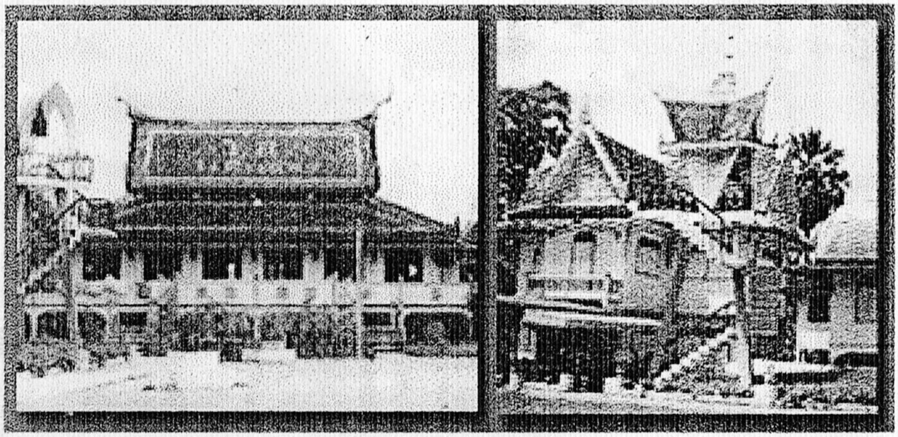
ประวัติวัดตูม

วัดตูม พระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ริมคลองวัดตูม และริมถนนอยุธยา-อ่างทอง ห่างจากอยุธยา ประมาณ ๖-๗ กิโลเมตร วัดนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้สร้างไว้ในปีใด ทราบกันว่า เป็นวัดโบราณครั้งเมืองอโยธยา สร้างมาก่อนที่จะตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี วัดนี้เป็นวัดอยู่นอกเกาะเมือง และคงร้างมาครั้งหนึ่งแล้วเมื่อคราวเสียกรุงฯในปีพ.ศ.๒๓๑๐ หรือก่อนหน้านั้น เมื่อข้าศึกเข้าล้อมกรุงฯ ผู้คนพากันอพยพหลบหนีกันหมด แม้พระสงฆ์องค์เจ้าก็อยู่ไม่ได้ จึงร้างมาตั้งแต่ครั้งนั้น

ครั้งถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า-จุฬาโลก จึงได้มีผู้ปฏิสังขรณ์ขึ้นอีก และเป็นวัดที่พระสงฆ์จำพรรษามาจนทุกวันนี้ ในรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นพระอารามหลวง

ในหนังสือ "ทำเนียบพระอารามหลวงฉบับกรมธรรมการ พ.ศ.๒๔๖๕" กล่าวถึงประวัติของวัด ความว่า *"๑๑๓ วัดตูมพระอารามหลวงชั้นตรี เป็นวัดโบราณครั้งกรุงศรีอยุธยา เป็นวัดสำหรับลงเครื่อง"* ในหนังสือพระราชหัตถเลขาเรื่อง "เสด็จประพาสลำน้ำมะขามเฒ่า" เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ในรัชกาลที่ ๕ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ มีเรื่องราวของวัดตูม ปรากฏในพระราชนิพนธ์ตอนหนึ่งความว่า *"วัดตูมนี้มีผลประโยชน์อยู่บ้าง คือ ป่าสะแก และกัลปา ฯลฯ... ลานวัดมีต้นไม้ร่มชิด เป็นวัดสมถะแท้ พระอุโบสถใหญ่*

มีแต่หน้าต่างข้างละช่อง จั่นหับหน้าหลัง หน้าบันเทพพนมก้านขดโตๆ ปั้นเป็นรูปตุ๊กตา ทำนองเดียวกันกับวัดกลางเมืองสมุทร (วัดกลางวรวิหาร สมุทรปราการ) มีหลังเดียว แต่พระเจดีย์มีสององค์ องค์หนึ่งตรงหลังโบสถ์ องค์หนึ่งไม่ตรง พระพุทธรูปในนั้นมีสามแถว แถวหน้ามีพระทรงเครื่องที่มีน้ำในเศียรองค์หนึ่ง วัดนี้เดิมเป็นวัดแต่ครั้งอโยธยาชั้นเดียวกับวัดเดิมที่เรียกว่า วัดศรีอโยธยา วัดเดิมเป็นวัดคามวาสี ตั้งอยู่ในป่าวัดศาสดา เป็นศิษย์ของวัดตูม" สาเหตุที่วัดเข้ามาอยู่ในตอนลึกเช่นนี้ เป็นเพราะว่า วัดตูมเป็นที่สำหรับลงเครื่องพิชัยสงครามแต่ดั้งเดิมมา คงเป็นแต่แรกตั้งกรุงศรีอยุธยาตลอดถึงทุกวันนี้ไม่ต่ำกว่าพันปี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดนี้หลายครั้ง วัดนี้จึงเป็นวัดพระอารามหลวงที่มีความสำคัญวัดหนึ่งในจังหวัด พระนครศรีอยุธยามาแต่รัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา

สิ่งที่สำคัญในวัดเฉพาะที่เป็นปูชนียวัตถุคือ

๑. พระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปิดทอง ปางมารวิชัย สามองค์

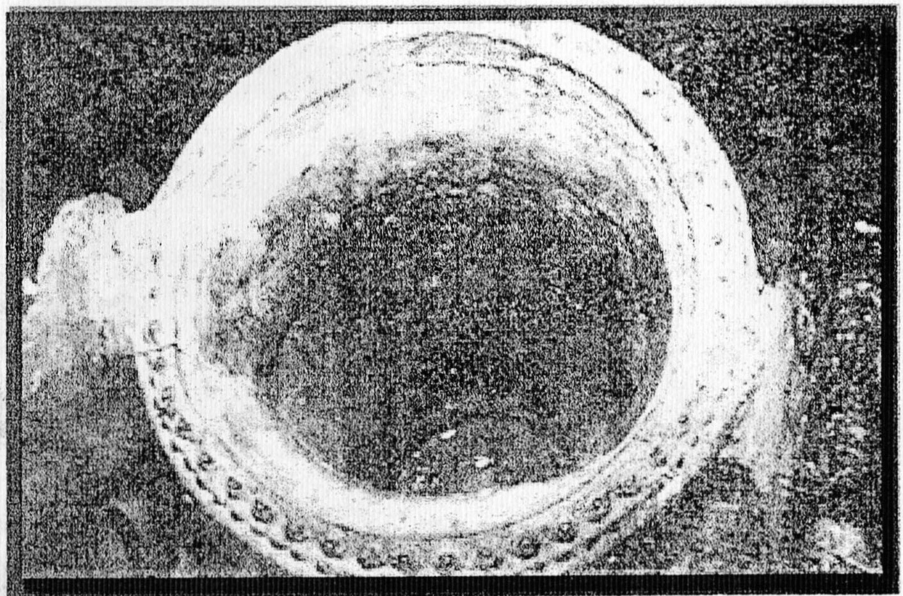
๒. พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ ทรงเครื่องปางมารวิชัยเรียกกันว่า "หลวงพ่อทองสุข" หน้าตักกว้าง ๘๗ เซนติเมตร สูง ๑๕๐ เซนติเมตร หนึ่งองค์

เฉพาะปูชนียวัตถุภายในวัดตูมที่ควรนำมากล่าวไว้ในประวัติของวัดตูม คือ

พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ทรงเครื่องปางมารวิชัย สมัยเชียงแสน นามเดิมของท่านคือ "หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์" เรียกกันเป็นสามัญว่า "หลวงพ่อทองสุข" ซึ่งประดิษฐาน อยู่ภายในหอพระพุทธรูป ข้างหอสวดมนต์ด้านตะวันออก พระพุทธรูปองค์นี้จะสร้าง แต่สมัยใด ไม่มีตำนานปรากฏ เดิมประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถแถวหน้าพระประธาน สันนิษฐานว่าคงจะมีมาแต่เดิมในวัดนี้ เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงามองค์หนึ่ง เป็นพระทรงเครื่องแบบมหาจักรพรรดิ์ราชาอธิวาส สวมมงกุฎ มีกุณฑลทับทรวง สังวาลพาหุรัด ประดับด้วยเนาวรัตน์ ประทับนั่งขัดสมาธิ เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งสุดท้าย ก็รอดพ้นจากการทำลายล้างผลาญของข้าศึกได้อย่างน่าอัศจรรย์ นับว่าเป็นพระพุทธรูป สำคัญอีกองค์หนึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่ยังคงอยู่ในสภาพบริบูรณ์มาจนถึงปัจจุบันนี้

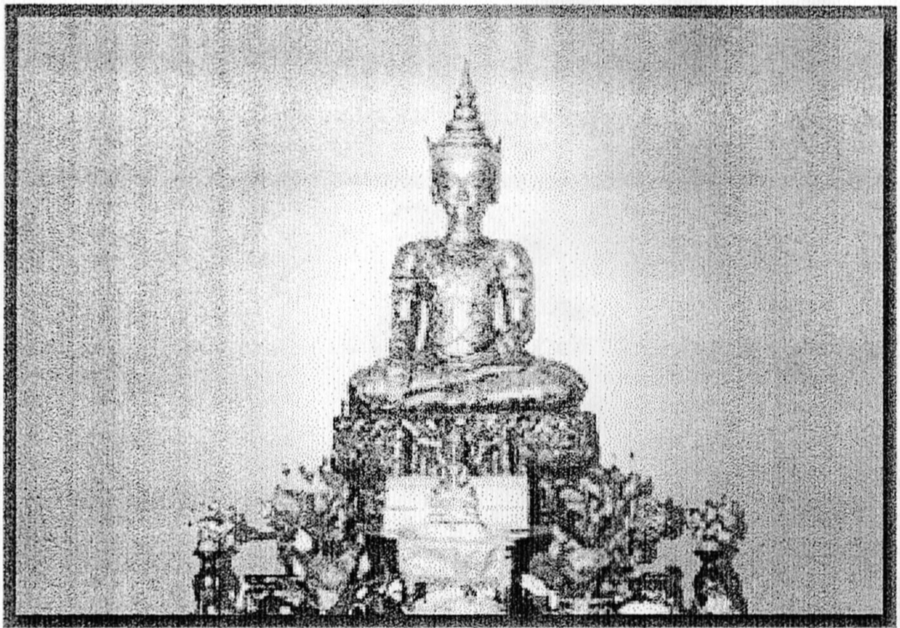
ชาวบ้านผู้สูงอายุบางคนเล่าว่า เคยเห็นองค์พระพุทธรูปประดับด้วยเพชร พลอย ทับทิม ตามพระอุระ และพาหา บนพระอังสะทั้งสองข้างประดับด้วยอินทรธนู แต่ในปัจจุบัน ไม่มีอีกแล้ว ไม่ทราบว่าอันตรธานหายไปไหน และหายไปแต่เมื่อไร ไม่มีผู้ใดทราบ

บ่อน้ำพระเศียร

พระพุทธรูปองค์นี้มีลักษณะแปลกประหลาดกว่า พระพุทธรูปองค์อื่นๆ ในประเทศไทย คือพระเศียรตอนเหนือพระนลาฏเปิดออกได้ กับพระเกศมาลาถอดได้ ภายในพระเศียร เป็นบ่อกว้างลึกลงไปเกือบถึงพระศอ มีน้ำไหลซึมออกมาตลอดเวลา เหมือนหยาดเหงื่อ เป็นน้ำใสเย็นบริสุทธิ์ปราศจากมลทิน สามารถรับประทานได้ โดยตักออกมา แม้ใช้สำลีซุบจนแห้งก็ยังมีซึมออกมาอีก ชาวบ้านนับถือกันมาก เพราะว่าเชื่อกันว่าสามารถบำบัดโรคภัยไข้เจ็บได้อย่างน่าอัศจรรย์ ดังที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาเรื่อง"เสด็จประพาสลำน้ำมะขามเฒ่า"บ่งบอกว่า เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จไปนมัสการนั้น ได้มีผู้พบน้ำในพระเศียรของหลวงพ่อทองสุขแล้ว พระบาทสมเด็จพระปิยะมหาราชเจ้า ก็คงจะได้ทำการพิสูจน์ด้วยพระองค์เอง จึงทรงรับรองว่าพระพุทธรูปองค์นี้มีน้ำในพระเศียร

จากปากคำชาวบ้านซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

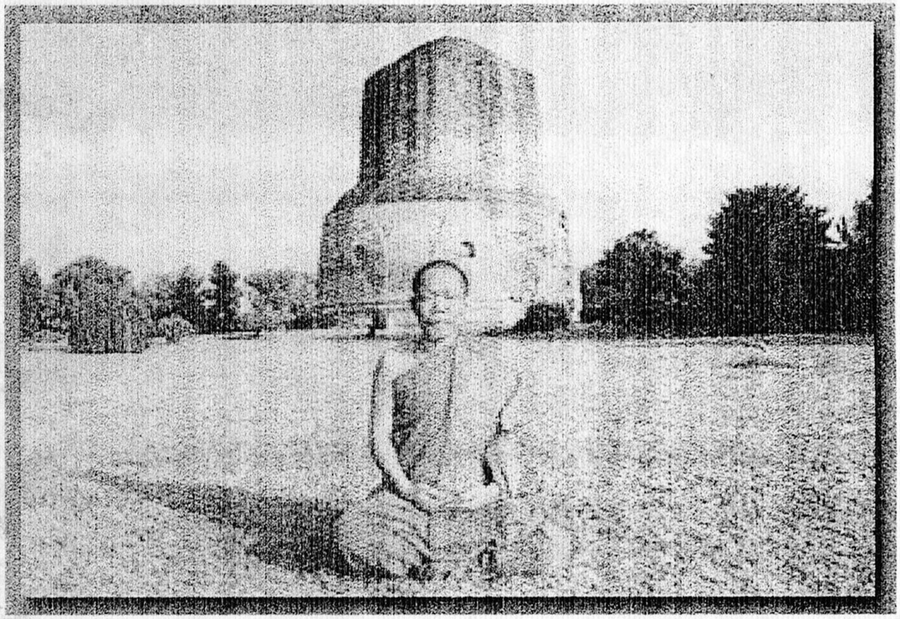
เมื่อสมัยพระอธิการชุ่มเป็นเจ้าอาวาส ได้มีนายคง ชาวอำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นคนวิกลจริต ผ้าผ่อนไม่นุ่งเหมือนชีเปลือย ได้ซัดเซพเนจรมาอาศัยอยู่ในวัดนี้เป็นเวลานาน วันหนึ่งได้เข้าไปนอนในพระอุโบสถ ขณะที่นอนหลับได้ฝันว่า พระพุทธรูปบนแท่นพระประธานบอกว่า ในพระเศียรของท่านนั้นมีน้ำศักดิ์สิทธิ์ ให้นายคงเปิดออกดื่มเสียจะได้หายบ้า นายคงตกใจตื่นแล้วปีนขึ้นไปบนฐานชุกชี เอามือโยกคลอนพระเศียรพระพุทธรูป จนเบื้องพระเศียรหลุดออกมา ปรากฏว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยน้ำใสบริสุทธิ์ นายคงจึงเอามือวัก น้ำออกมาดื่มด้วยความกระหาย จากการดื่มน้ำในพระเศียรนั่นเอง ทำให้นายคงหายวิกล จริตทันที มองเห็นตัวเองก็สมเพช จึงไปหาพระสงฆ์ในวัดขอผ้านุ่งพร้อมกับเล่าเรื่องให้ฟัง ตั้งแต่กาลนั้นมา คนทั้งหลายก็รู้กันว่า พระเศียรหลวงพ่อนั้นเปิดได้และมีน้ำศักดิ์สิทธิ์ขังอยู่ จึงพากันไปนมัสการขอน้ำมนต์สืบต่อกันมาจนกระทั่งปัจจุบัน

เรื่องราวของหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์องค์นี้ ในด้านอภินิหารเท่าที่ชาวบ้านได้ทราบและจดจำเล่าสืบต่อๆ กันมาจนทุกวันนี้ มีอยู่มากมายเหลือที่จะพรรณนา แม้หนังสือพิมพ์บางฉบับก็เคยนำไปลงเป็นข่าวอยู่เสมอๆ เช่น

ในสมัยหนึ่ง มีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นี้ไปจากวัดตูม ไปประดิษฐานไว้ในบริเวณเกาะเมือง ตั้งแต่อัญเชิญไปแล้ว

ข้าราชการผู้นั้นก็เกิดความไม่สบายใจ เกิดความเดือดร้อนภายในครอบครัวตลอดเวลา และผู้คนที่มีส่วนแบกหามเคลื่อนย้ายองค์ท่าน ต่างเจ็บไข้ได้ป่วยทั่วทุกคน ถึงกับฝันตรงกันทุกคนว่า ถ้าไม่นำองค์ท่านไปคืน จะเดือดร้อนถึงชีวิต

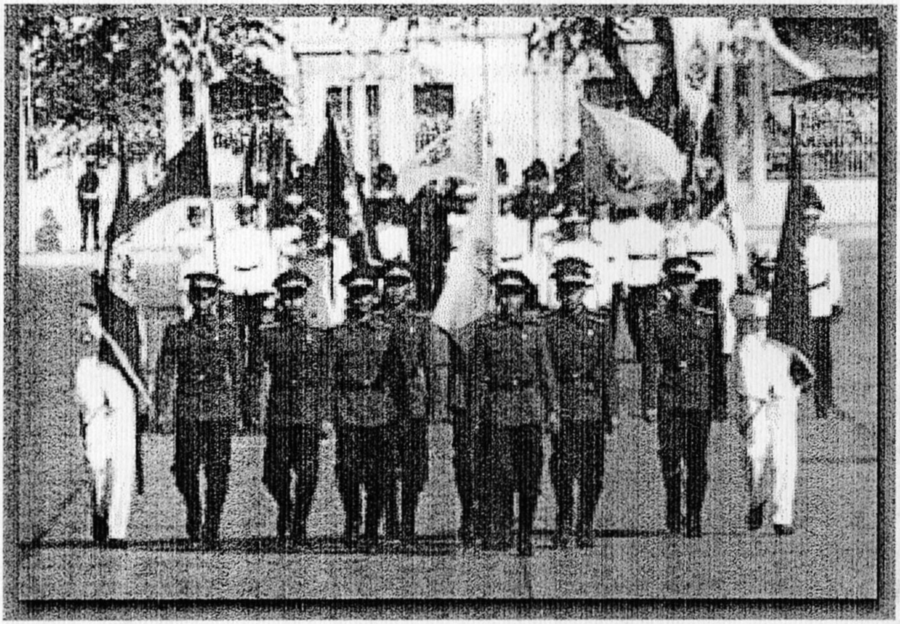
ท่านผู้รู้สันนิษฐานว่ามีเทพอันทรงฤทธิ์รักษาองค์พระอยู่ ในที่สุดผู้ที่นำไปโดยพลการ จึงต้องนำกลับไปประดิษฐานไว้ ณ วัดตูมตามเดิม

หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์

หลวงพ่อเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน (หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์) เล่าว่า... เมื่อสมัยหลวงพ่อมาบวชเณร ครั้งหนึ่งร้อนผ้าเหลืองมากต้องการจะสึกให้ได้ หลวงพ่อใหญ่จะห้ามก็ไม่ฟัง จะสึกท่าเดียว ครั้นตกกลางคืนหลวงพ่อได้เกิดนิมิตรขึ้น ในนิมิตรนั้นชัดเจนมากว่า หลวงพ่อทองสุขเรียกหลวงพ่อเข้าไปหา ท่านก็นั่งอยู่ท่านั้น บนแท่นอย่างนั้นหลวงพ่อก็กราบนมัสการ มีเสียงท่านถามว่า *"จะสึกแน่หรือ?"* หลวงพ่อก็ตอบว่า *"จะสึก"* ท่านก็พูดว่า *"ถ้าสึกไปแล้วใครจะเป็นผู้ปฏิบัติหลวงพ่อ?"* หลวงพ่อไม่ได้ตอบ เพราะไม่ทราบจะตอบประการใด ทันใดนั้น พระพุทธรูปหลวงพ่อทองสุขก็น้อมพระเศียรลงมาและในนิมิตรนั้นมีน้ำมนต์พุ่งออกจากเศียรหลวงพ่อทองสุข ดุจสายน้ำพุ มารดร่างหลวงพ่อจนเปียกชุ่มไปทั้งตัว รุ่งเช้าหลวงพ่อก็ไปกราบนมัสการหลวงพ่อใหญ่ และบอกว่าจะไม่สึกและหลวงพ่อก็อยู่มาจนกระทั่งบัดนี้

นอกจากนี้ภายในวัดตูมยังมีสระน้ำอยู่ข้างพระอุโบสถด้านตะวันตก กล่าวกันว่าน้ำในสระนี้ได้ใช้ในการทำพิธีลงเครื่องพิชัยสงคราม เช่น ชุบพระแสง ตลอดมา เมื่อครั้งสมเด็จพระปิยะมหาราชเจ้า รัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินครั้งหลังสุด พ.ศ.๒๔๕๑ เพื่อประกอบพิธีชุบพระแสงขรรค์ราชศัตรู มีราษฎรไปรอเฝ้าพระบารมีกันเต็มท้องน้ำ

วัดตูมแห่งนี้ยังเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การทหารอีกด้วย กล่าวเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานธงไชยเฉลิมพลแก่ทหาร เจ้าพนักงานอัญเชิญธงกระบี่ธุชไปประดิษฐานไว้ข้างพระราชพิธี ธงกระบี่ธุชนั้น คือธงประจำตำแหน่งจอมทัพ เป็นที่รวมแห่งธงไชยเฉลิมพล ภายในผืนธงนั้น มียันต์สีขาวเย็บซ่อนไว้ ผ้ายันต์ดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯให้สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัติวงศ์ ติดเครื่องประกอบ และทำธงกระบี่ธุชพระครุฑพ่าห์น้อยขึ้น ธงพระกระบี่ธุชพื้นสีแดง เขียนเป็นรูปกระบี่ขาว ธงพระครุฑพ่าห์พื้นเหลืองเขียนรูปครุฑสีแดง ภายในธงแนบผ้าขาวลงยันต์ และอักขระตามแบบธงกระบี่ธุชครุฑพ่าห์ของเดิม ซึ่งพระครูธรรมสมาจาร (พระวิสุทธาจารย์เถร "เลื่อง") รองเจ้าคณะเมืองกรุงเก่า วัดประดู่ทรงธรรม พระนครศรีอยุธยา ได้ทำพิธีลงยันต์ และอักขระที่วัดตูมนี้

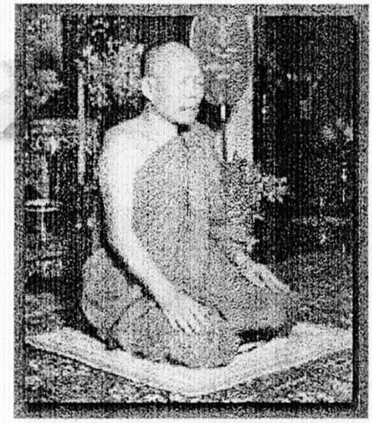
ประวัติ

หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์

หมื่น หลักธรรมขันธ์ล้วน พุทธคุณ
อุดม ดิเรกเอนกบุญ ใฝ่พร้อม
ชาติ กำเนิดราชเจือจุน กำหนด ไว้นา
การุณย์ กิจวัตรน้อม เทอดแท้ พุทธองค์

หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์

ประวัติ
หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์

พระครูสิริปุญญาทร (หลวงพ่อหมื่นอุดม ชาติการุณย์) เกิดวันอังคารที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ปีฉลู ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพฯ ได้รับพระราชทานชื่อและนามสกุลจากสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ว่าเด็กชายหมื่นอุดม ชาติการุณย์

บิดา มารดา เป็นชาวอยุธยาโดยกำเนิด ท่านจบวิชาต่อเรือจากวิทยาลัยการต่อเรือพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ อายุ ๑๗ ปี บวชเป็นสามเณร ณ วัดตูม ศึกษาวิชาต่อจนจบเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๖ และศึกษาวิชาการต่างๆ ทางธรรมะมาโดยตลอด โดยได้ศึกษาเพิ่มเติมด้านปฏิบัติธรรมจากสำนักหลวงพ่อ โอภาสี บางมด อีกทั้งยังได้เรียนรู้ทางด้านวิทยาคมจากครูอาจารย์หลายสำนักเพราะนิสัยรัก

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ โดยมีพระครู**สิริปุญญาทร (หลวงพ่อถนอม) เป็นพระอุปัชฌาย์** ให้นามฉายาว่า **"จรณธมฺโม"**

ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นต้นมา ท่านได้ศึกษาปฏิบัติธรรมธุดงค์กรรมฐานโดยตรง

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่พระครูสิริปุญญาทร (ผช.จอล.ชั้นโท) จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ อายุ ๔๕ ปี พรรษาที่ ๒๔ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวง จากสมเด็จพระสังฆราช วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม (พระอริยวงศาคตญาณวาสนมหาเถระ) จนถึงปัจจุบันนี้ อายุ ๖๔ ปี พรรษาที่ ๔๓ เป็นเจ้าอาวาสองค์ ที่ ๘ ของวัดตูม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านการเผยแพร่

เป็นผู้อบรมจริยธรรม ในสายกรรมฐานทุกสถาบันได้ทำต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เป็นพระธรรมฑูต และเป็นประธานของหน่วยพัฒนาการทางจิต ประจำจังหวัดอยุธยา ของมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย และได้เดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ณ ประเทศอินเดีย และยุโรปตามคำกราบนิมนต์เชิญของคณะศิษย์ของหลวงพ่อ และคนไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอินเดีย และศรีลังกานั้น จะมีบุคคลคณะต่างๆ มาขอร้องให้ท่านเป็นผู้นำไปจาริกแสวงบุญนับครั้งไม่ถ้วน เป็นที่รู้จักและยอมรับในหมู่พระทรงสมณศักดิ์ของต่างประเทศ รวมถึงมหานายะกะของศรีลังกาด้วย

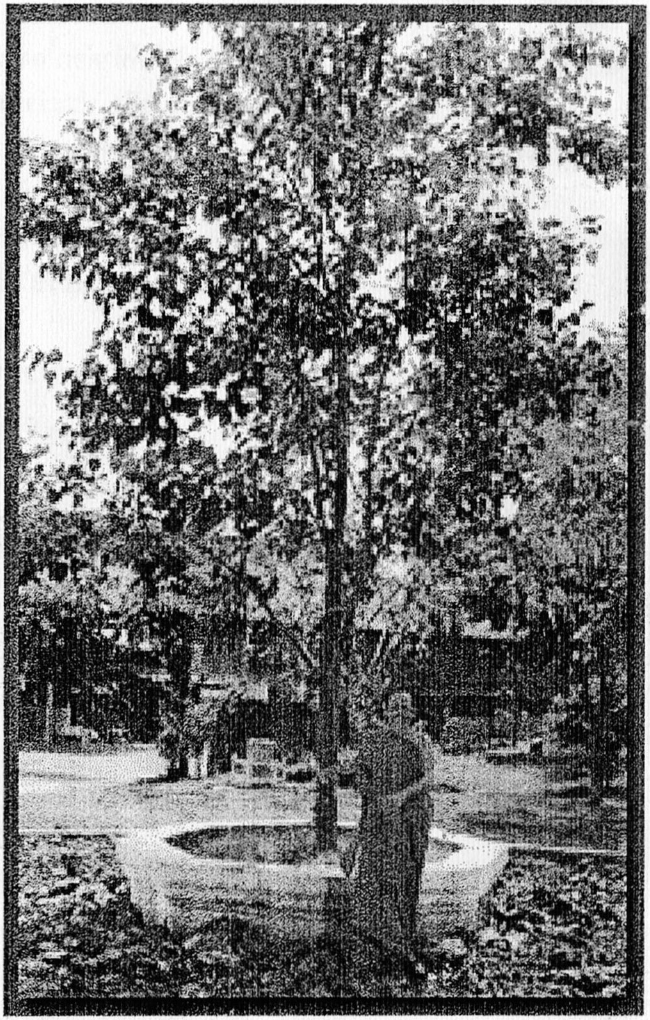

หลวงพ่อหมื่นอุดม สนทนากับสมเด็จพระสังฆราชของศรีลังกา

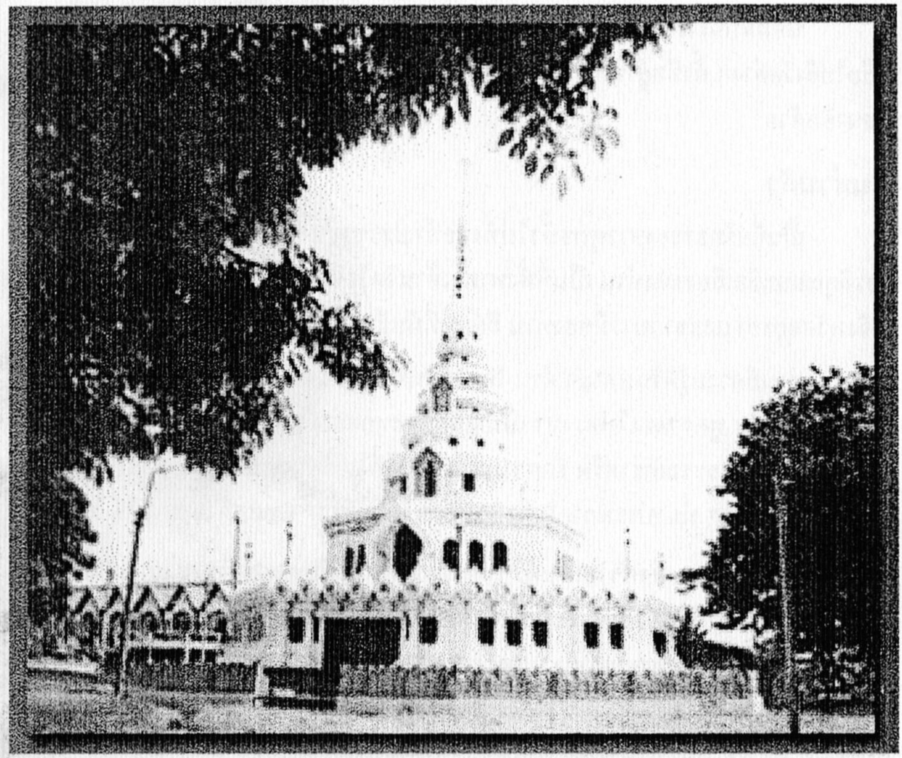
เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ ท่านได้เดินทางไปทัศนศึกษาที่ประเทศอินเดีย ªÁÊ¶Ò¹ · **ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา** และ**ปรินิพพาน**

และวันที่ ๑๗ เมษายน ถึง ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ท่านได้เดินทางไปเผยแพร่พระศาสนาที่ทวีปยุโรป (๗ ประเทศ) มี อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยี่ยม อิตาลี และตุรกี

ในแถบทวีปเอเชียนี้ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ท่านก็ได้เดินทางไปเผยแพร่พระศาสนาที่ประเทศจีน และปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เดินทางไปที่กรุงโซล ประเทศเกาหลี เพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่าง พระสงฆ์ไทยกับชาวพุทธเกาหลี

จากการเดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนานี้ หลวงพ่อได้นำต้นพระศรีมหาโพธิจากวัดไทย พุทธคยา ประเทศอินเดียมาปลูกไว้ในบริเวณวัด และอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศอินเดียมาบรรจุบนยอดพระธาตุเจดีย์ ที่หลวงพ่อสร้างไว้ที่วัดตูม โดยได้วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๘ ความประสงค์ของหลวงพ่อตั้งใจสร้างถวายในพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนสมบัติ เป็นที่สักการะบูชาของเทวดาและมนุษย์ เพื่อให้เกิดเป็นบุญกุศลแก่ผู้มากราบไหว้ ทั้งยังเป็นอนุสรณ์ในการมาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส พระอารามหลวงอีกประการหนึ่ง

ลักษณะของพระธาตุเจดีย์ เป็นแบบเดียวกับพระธาตุเจดีย์ที่วัดญาณสังวราราม ชลบุรี ยอดพระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซุ้มทั้ง ๔ ทิศประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ โดยเฉพาะซุ้มด้านทิศเหนือ ประดิษฐานพระรูปหล่อหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์จำลอง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของวัดตูม ด้านในมีพระเจดีย์ทำด้วยหินอ่อน บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ไว้ให้ประชาชนได้กราบไหว้บูชา

พระธาตุเจดีย์นี้สร้างสำเร็จเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ ใช้งบประมาณ ๘ ล้านบาทเศษ เป็นเงินจากคณะศิษย์รวมทั้งผู้ที่เคารพนับถือ โดยหลวงพ่อใช้วิธี **"มีก็สร้าง หมดก็หยุด"** เป็นดังนี้มาตลอด นับตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ เป็นสถานที่ที่สักการะบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่วไปและผู้ที่ผ่านไปมาได้มากราบไหว้บูชา

ด้านการพัฒนาวัด

เป็นพระนักพัฒนาจนวัดของท่านได้รับยกฐานะเป็น "วัดพัฒนาตัวอย่าง" ของกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕

นอกจากการพัฒนาวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของท่านแล้ว ท่านยังได้เมตตาช่วยเหลือไปยังวัดต่างๆ ทั้งที่อยู่ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอื่นๆ ที่ห่างไกล ด้อยพัฒนาอีกด้วย

ด้านส่วนตัว

เป็นที่ศรัทธาของชาวพุทธทั่วไปทั้งพ่อค้า ประชาชน ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และผู้น้อย เกียรติคุณและชื่อเสียงของท่าน เป็นที่พึ่งพาทางด้านจิตใจของประชาชนอย่างมั่นคงองค์หนึ่งในจังหวัดอยุธยา และจากบารมีของท่าน มีผู้คนที่นับถือได้ไปขอพึ่งพาบารมีท่านทุกวัน

ท่านมีความรู้ดีในหลายๆ ด้าน ใครได้สนทนาแล้ว จะมีความสุขกาย ความสบายใจ อุปนิสัยที่ซื่อตรง พูดจาตรงไปตรงมา เป็นผู้เสียสละทุกอย่างให้แก่ วัด และศาสนา มีเมตตาธรรม ประพฤติในธรรมเคร่งครัด รักความสะอาด ผู้ที่ไปเยือนวัดมักจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า **"วัดนี้สะอาดจัง"** ที่น่าประหลาดใจคือ "บริเวณวัดไม่มีรั้ว" นั่นแสดงว่าท่านใช้ **ใจแทนรั้ว**

ด้วยปฏิปทาแห่งความเป็นผู้ให้ของท่าน กอปรกับความสำรวมในพระธรรมวินัยของพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ และสำนึกในภาระหน้าที่ ที่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นกำลังของพระพุทธศาสนา ในฐานะเจ้าอาวาสพระอารามหลวงมาได้ ๒๐ ปี จนถึงปัจจุบันนี้ **ความสะอาด สว่าง สงบ** ในร่มเงาแห่งพระพุทธศาสนานั้น มิได้ส่องประกายฉายให้เห็นเป็น**รูปธรรม** เพียงปฏิปทาในส่วนของสมณะผู้เป็นทายาทสืบ พระบวรพุทธศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงประการเดียว

แต่ความสะอาด สว่าง สงบ ที่เป็น**นามธรรม** ได้แปรเปลี่ยนเป็น**รูปธรรมที่สัมผัสได้** ด้วยบริเวณวัดที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ในความร่มรื่น สะอาดใส สบายตา เป็นสัปปายะแห่งผู้ใฝ่ในธรรมที่หวังความสงบทั้งภายนอกภายใน ปรารถนาความหลุดพ้นจากพันธนาการของกิเลส ความอยากมี อยากได้ อยากเป็น ทั้งหลายของเหล่ามนุษย์ชาติ

ย่อมเป็นที่ทราบกันทั่วไปของบรรดาเหล่าลูกศิษย์ลูกหา พ่อค้า ประชาชน ข้าราชการชั้นใหญ่-น้อยทั้งหลายว่า ความสันโดษ ความสมถะ และความไม่อยากมี ไม่อยากได้ ของท่านแสดงออกอยู่เสมอในความเป็น **"ผู้ให้"** ของท่านอยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของ การให้คำปรึกษา หรือแม้แต่การให้อภัย

ฉะนั้น เมื่อครบวาระวันเกิดของท่านทุกปี จึงมีบรรดาศานุศิษย์ทั้งหลายมาร่วมกันรำลึกถึงพระเดชพระคุณ และแสดงมุฑิตาสักการะกันเป็นประจำตลอดเสมอมา

พุทธมนต์

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

บทสวดนมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
(กราบ)

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

บทสวดพระพุทธคุณ (๕๖)

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู,
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

บทสวดพระธรรมคุณ (๓๘)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,
สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ

บทสวดพระสังฆคุณ (๑๔)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย,
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

คำอาราธนาศีล ๘ และขอสรณคมน์

มะยัง ภันเต, ติสะระเณนะ สะหะ, อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะ
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, ติสะระเณนะ สะหะ, อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะ
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต, ติสะระเณนะ สะหะ, อัฏฐะ สีลานิ ยาจามะ ฯ

(ตั้งใจรับ"ศีล" และว่าตามพระสงฆ์ ดังนี้)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ ฯ

เมื่อพระสงฆ์ว่า "ติสะระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง"
พึงรับพร้อมกันว่า "อามะ ภันเต"

คำสมาทานศีล ๘

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๓. อะพรัหมะจะริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๖. วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๗. นัจจะคีตะวาทิตะวิสูกะทัสสะนา, มาลาคันธวิเลปะนะ,
ธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา, เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ฯ

เมื่อพระสงฆ์ว่า "อิมานิ อัฏฐะ สิกขาปะทานิ สะมาธิยามิ"
พึงรับพร้อมกันว่า "อามะ ภันเต"
เมื่อพระสงฆ์ว่า "สีเลนะ สุคิติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา"
"สีเลนะ นิพพุ ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย"
พึงรับพร้อมกันว่า "สาธุ สาธุ สาธุ"

(กราบพร้อมกัน ๓ ครั้ง)

ทำวัตรเช้า

คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ
สาธุโน ภันเต ภะคะวา สุจิระ ปะรินิพพุโตปิ
ปัจฉิมา ชะนะตา นุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณา การะภูเต ปะฏิคคัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

ปุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

พุทธาภิถุติง

(หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กะโรมะ เส)

โย โส ตะถาคะโต,
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู,
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวา,

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมมะกัง,
สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง
สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ,
โย ธัมมัง เทเสสิ อาทิกัลยาณัง
มัชเฌกัลยาณัง ปะริโยสานะกัลยาณัง,
สาตถัง สะพยัญชะนัง เกวะละปะริปุณณัง
ปะริสุทธัง พรัหมะจะริยัง ปะกาเสสิ,
ตะมะหัง ภะคะวันตัง อะภิปูชะยามิ
ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิระสา นะมามิ ฯ

(กราบระลึกถึงพระพุทธคุณ)

ธัมมาภิถุติง

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิถุติง กะโรมะ เส)

โย โส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,
สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,
ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปูชะยามิ
ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ ฯ

(กราบระลึกถึงพระธรรมคุณ)

สังฆาภิถุติง

(หันทะ มะยัง สังฆาภิถุติง กะโรมะ เส)

โย โส สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย,
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ,
ตะมะหัง สังฆัง อภิปูชะยามิ
ตะมะหัง สังฆัง สิระสา นะมามิ ฯ

(กราบระลึกถึงพระสังฆคุณ)

รตนัตตยัปณามคาถา

(หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญจะ ภะณามะเส)

พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัณณะโว,
โยจจันตะ สุทธัพพะระ ญาณะโลจะโน,
โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะ ฆาตะโก,
วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ธัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะ สัตถุโน,
โย มัคคะปากา มะตะเภทะ ภินนะโก,
โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน,
วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

สังโฆ สุเขตตา ภะยะติเขตตะ สัญญิโต,
โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก,
โลลัปปะหีโน อะริโย สุเมธะโส,
วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

อิจเจวะเมกันตะ ภิปูชะเนยยะกัง
วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง,
ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา,
มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา ฯ

(ให้สวด สังเวคปริกิตตนปาฐะ ต่อไป)

สังเวคปริกิตตนปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก
อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก
สัมโพธะคามี สุคะตัปปะเวทิโต,
มะยันตัง ธัมมัง สุตวา เอวัง ชานามะ,
ชาติปิ ทุกขา, ชะราปิ ทุกขา, มะระณัมปิ ทุกขัง,
โสกะปะริเทวะ ทุกขะโทมะนัส สุปายาสาปิ ทุกขา,
อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,
ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข,
ยัมปิจฉัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,
สังขิตเตนะ ปัญจุปาทานักขันธา ทุกขา,
เสยยะถีทัง, รูปูปาทานักขันโธ,
เวทะนูปาทานักขันโธ,
สัญญูปาทานักขันโธ,
สังขารูปาทานักขันโธ,
วิญญาณูปาทานักขันโธ,
เยสัง ปะริญญายะ,
ธะระมาโน โส ภะคะวา,
เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ,
เอวังภาคา จะ ปะนัสสะ ภะคะวะโต
สาวะเกสุ อะนุสาสะนี พะหุลา ปะวัตตะติ,

รูปัง อะนิจจัง, เวทะนา อะนิจจา,
สัญญา อะนิจจา, สังขารา อะนิจจา, วิญญาณัง อะนิจจัง,
รูปัง อะนัตตา, เวทะนา อะนัตตา,
สัญญา อะนัตตา, สังขารา อะนัตตา, วิญญาณัง อะนัตตา,
สัพเพ สังขารา อะนิจจา,
สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ,
เต (ตา) มะยัง โอติณณามะหะ,
ชาติยา, ชะรามะระเณนะ,
โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,
ทุกโขติณณา, ทุกขะปะเรตา,
อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ.

(สำหรับอุบาสก-อุบาสิกาสวด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คะตา,
ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ,
ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง
มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ,
สา สา โน ปะฏิปัตติ,
อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตุ.

(จบคำทำวัตรเช้า)

กรวดน้ำตอนเช้า

สัพพปัตติทานคาถา

(หันทะ มะยัง สัพพะปัตติทานะคาถาโย ภะณามะ เส)

ปุญญัสสิทานิ กะตัสสะ ยานัญญานิ กะตานิ เม,
เตสัญจะ ภาคิโน โหนตุ สัตตานันตาปปะมาณะกา,
เย ปิยา คุณะวันตา จะ มัยหัง มาตาปิตาทะโย,
ทิฏฐา เม จาปยะทิฏฐา วา อัญเญ มัชฌัตตะเวริโน,
สัตตา ติฏฐันติ โลกัสมิง เต ภุมมา จะตุโยนิกา,

ปัญเจกะจะตุโวการา สังสะรันตา ภะวาภะเว,
ญาตัง เย ปัตติทานัมเม อะนุโมทันตุ เต สะยัง,
เย จิมัง นัปปะชานันติ เทวา เตสัง นิเวทะยุง,
มะยา ทินนานะ ปุญญานัง อะนุโมทะนะเหตุนา,
สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุขะชีวิโน,
เขมัปปะทัญจะ ปัปโปนตุ เตสาสา สิชฌะตัง สุภา ฯ

นมัสการพุทธสถาน

วันทามิ พุทธัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ ธัมมัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ สังฆัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ อาราเม พัทธะสีมายัง โพธิรุกขัง เจติยัง
สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ ภะคะวา โลกะนาถัง อะตีตัง เม โทสัง
อะนาคะตัง เม โทสัง
ปัจจุปปันนัง เม โทสัง
ขะมะถะ เม ภันเต,
สาธุ สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ

อิจเจวะมัจจันตะ นะมัสสะเนยยัง นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
ปุญญาภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง ตัสสานุภาเวนะ หะตันตะราโย ฯ

อามันตะยามิ โว ภิกขะเว ปะฏิเวทะยามิ โว ภิกขะเว
ขะยะวะยะธัมมา สังขารา อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถาติ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

ทำวัตรเย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ
สาธุโน ภันเต ภะคะวา สุจิระ ปะรินิพพุโตปิ
ปัจฉิมา ชะนะตา นุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณา ภาระภูเต ปะฏิคคัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

ปุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

พุทธานุสสติ

(หันทะ มะยัง พุทธานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง

เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคะโต,

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู,

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ

สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

พุทธาภิคีติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส)

พุทธวาระ หันตะวะระตา ทิคุณาภิยุตโต,
สุทธาภิ ญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต,
โพเธสิ โย สุชะนะตัง กะมะลังวะ สูโร,
วันทามะหัง ตะมะระณัง สิระสา ชิเนนทัง,
พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
ปะฐะมา นุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,
พุทธัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร,
พุทโธ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,
พุทธัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญ ชีวิตัญจิทัง,
วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง,
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,
พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา,
พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง,
พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ.

ธัมมานุสสติ

(หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก, อะกาลิโก,
เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก, ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหี ติ ฯ

ธัมมาภิคีติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส)

สวากขาตะตา ทิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,
โย มัคคะปากะ ปะริยัตติ วิโมกขะเภโท,
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธารี,
วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง,
ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,
ธัมมัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ ธัมโม เม สามิกิสสะโร,
ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,
ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจิทัง,
วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง,
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ธัมโม เม สะระณัง วะรัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,
ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา,
ธัมโม ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง,
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.

สังฆานุสสติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย อัญชะลีกะระณีโย,
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

สังฆาภิคีติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิคีติง กะโรมะ เส)

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติ คุณาทิยุตโต,
โยฏฐัพพิโธ อะริยะปุคคะละ สังฆะเสฏโฐ,
สีลาทิธัมมะ ปะวะราสะยะ กายะจิตโต,
วันทามะหัง ตะมะริยานะคะณัง สุสุทธัง,
สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,
ตะติยา นุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,
สังฆัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร,
สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม,
สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญ ชีวิตัญจิทัง,
วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ สังฆัสโส ปะฏิปันนะตัง,
นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัฑเฒยยัง สัตถุสาสะเน,
สังฆัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,
สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจายะ วะ เจตะสา วา, สังเฆ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
สังโฆ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง, กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเฆ.

พุทธชัยมงคลคถา

พาหุง สะหัสสะมะภินิม มิตะสาวุธันตัง
ครีเมขะลัง อุทิตะโฆ ระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

มาราติเร กะมะภิยุชฌิตะ สัพพะรัตติง
โฆรัมปะนา พะวะกะมักขะ มะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทันตะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวัคคิจักกะ มะสะนีวะ สุทารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะขัคคะ มะติหัตถะ สุทารุณันตัง
ธาวันติโย ชะนะปะถัง คุลิมาละวันตัง
อิทธีภิสังขะ ตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัตวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิญจายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัชเฌ
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิหายะ มะติสัจจะ กะวาทะเกตุง
วาทาภิโร ปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะ ชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันโทปะนันทะ ภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธูปะเทสะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทุคคาหะทิฏฐิ ภุชะเคนะ สุทัฏฐะ หัตถัง
พรัหมัง วิสุทธิชุติมิทธิ พะกาภิธานัง
ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

เอตาปิ พุทธะชะยะมังคะละ อัฏฐะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที
หิตวานะ เนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

ชยะปริตต์

มะหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปูเรตฺตะวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง

ชะยันโต โพธิยา มูเล สักยานัง นันทิวัฑฒะโน
เอวัง ตะวัง วิชะโย โหหิ ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวิโปกขะเร
อะภิเสเก สัพพะพุทธานัง อัคคัปปัตโต ปะโมทะติ

สุนักขัตตัง สุมังคะลัง สุปะภาตัง สุหุฏฐิตัง
สุขะโณ สุมุหุตโต จะ สุยิฏฐัง พรัหมะจาริสุ
ปะทักขินัง กายะกัมมัง วาจากัมมัง ปะทักขินัง
ปะทักขินัง มะโนกัมมัง ปะณิธี เต ปะทักขิณา

ปะทักขิณานิ กัตวานะ ละภันตัตเถ ปะทักขิเณ ฯ

อุททิสะนาธิฏฐานะคาถา

(หันทะ มะยัง อุททิสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เส)

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายา คุณุตตะรา
อาจะริยูปะการา จะ มาตา ปิตา จะญาตะกา,
สุริโย จันทิมา ราชา คุณะวันตา นะราปิ จะ,
พรัหมะมารา จะ อินทา จะ โลกะปาลา จะ เทวะตา,
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ มัชฌัตตา เวริกาปิ จะ,
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ ปุญญานิ ปะกะตานิ เม,
สุขัง จะ ติวิธัง เทนตุ ขิปปัง ปาเปถะ โวมะตัง,
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อิมินา อุททิเสนะ จะ,
ขิปปาหัง สุละเภ เจวะ, ตัณหุปาทานะเฉทะนัง,
เย สันตาเน หินา ธัมมา, ยาวะ นิพพานะโต มะมัง,
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ, ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว,
อุชุจิตตัง สติปัญญา, สัลเลโข วิริยัมหินา,
มารา ละภันตุ โนกาสัง, กาตุญจะ วิริเยสุ เม,
พุทธาธิปะวะโร นาโถ, ธัมโม นาโถ วะรุตตะโม,
นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ, สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง,
เตโสตตะมานุภาเวนะ, มาโรกาสัง ละภันตุ มา
ทะสะปุญญานุภาเวนะ, มาโรกาสัง ละภันตุ มา ฯ

พระคาถาชินบัญชร

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง ธะนะกาโม ละเภ ธะนัง
อัตถิ กาเย กายะ ญายะ เทวานัง ปิยะตัง สุตะวา ฯ
อิติปิ โส ภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มะระณัง สุขัง อะระหัง สุคะโต นะโม พุทธายะ ฯ

ชะยาสะนาคะตา พุทธา เชตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปิวิงสุ นะราสะภา
ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา
สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร
หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก
ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก
เกสะเต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิ ปุงคะโว
กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะ วาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิ คุณากะโร
ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลี นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเฏ ติละกา มะมะ
เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา
ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง

ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง
ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา
ชินาณา วะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลังกะตา
วาตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปัททะวา
อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร
ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะฮีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา

อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโค
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ ฯ

ระตะนัตตะยานุภาวะคาถา

(หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยานุภาวะคาถาโย ภะณามะ เส)

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถี ภะวันตุ เต ฯ

คำขอขมาพระรัตนตรัย

อุกาสะ, อัจจะโย โน ภันเต,
อัจจัคคะมา ยะถาพาเล ยะถามุฬเห, ยะถาอะกุสะเล
เย มะยัง กะรัมหา,
เอวัง ภันเต มะยัง อัจจะโย โน ปะฏิคคัณหะถะ,
อายะติง สังวะเรยยามะ

ข้าพระพุทธเจ้า ขอวโรกาส,
ได้พลั้งพลาด ด้วย กาย วาจา ใจ,
ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพียงไร,
แต่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นคนพาล คนหลง, อกุศลเข้าสิงจิต,
ให้กระทำความผิด, ต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์,
ขอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์,
จงงดความผิดทั้งหลายเหล่านั้น แก่ข้าพเจ้า, จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป,
ข้าพระพุทธเจ้าจักขอสำรวมระวังต่อไป

คำอาราธนาก่อนเจริญพระกรรมฐาน

(จิตภาวนา)

อิมาหัง ภะคะวา อัตตะ ภาวัง ตุมหากัง ปริจจะชามิฯ

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ
ข้าพระพุทธเจ้า ขอมอบกาย ถวายชีวิตนี้
เป็นพุทธะบูชา ธรรมะบูชา สังฆะบูชา
ข้าพระพุทธเจ้า จะขอปฏิบัติตามธรรม ของพระผู้มีพระภาคเจ้า
เพื่อบรรลุถึง ซึ่งสันติสุข คือ พระนิพพาน ณ กาลบัดนี้

คำกรวดน้ำ

อิทัง โน ญาตินัง โหตุ สุขิตาโหตุ ญาตะโย

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า,
ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงมีแต่ความสุข.

ขอเดชะ ตั้งจิต อุทิศผล บุญกุศล นั้นแผ่ไป ให้ไพศาล
ถึงบิดา มารดา และอาจารย์ ทั้งลูกหลาน ญาติมิตร สนิทกัน
คนเคยร่วม ทำงาน การทั้งหลาย จงมีส่วนได้ ในกุศล ผลของฉัน
ทั้งเจ้ากรรม นายเวร และเทวัญ ขอให้ท่าน ได้กุศล ผลบุญนี้เทอญฯ

แผ่เมตตาในตนก่อน

อะหัง สุขิโต โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าจงมีความสุข
อะหัง นิททุกโข โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความทุกข์
อะหัง อะเวโร โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากเวร
อะหัง อัพพะยา ปัชโช โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความลำบาก
อะหัง อนีโฆ โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากอุปสรรค
สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ	รักษาตนของข้าพเจ้าให้มีความสุขเถิด

คำกรวดน้ำ

อิทัง โน ญาตินัง โหตุ สุขิตาโหตุ ญาตะโย

ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า,
ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงมีแต่ความสุข.

ขอเดชะ ตั้งจิต อุทิศผล บุญกุศล นั้นแผ่ไป ให้ไพศาล
ถึงบิดา มารดา และอาจารย์ ทั้งลูกหลาน ญาติมิตร สนิทกัน
คนเคยร่วม ทำงาน การทั้งหลาย จงมีส่วนได้ ในกุศล ผลของฉัน
ทั้งเจ้ากรรม นายเวร และเทวัญ ขอให้ท่าน ได้กุศล ผลบุญนี้เทอญฯ

คำอธิษฐานทำบุญ

อิทัง เม ทานัง อาสะวักขะยาวะหัง โหตุ
อิทัง เม ทานัง นิพพานัสสะ ปัจจะโย โหตุ

ขอให้ทานนี้จงเป็นปัจจัย ให้ข้าพเจ้าได้สิ้น อาสวะกิเลส
ขอให้ทานนี้จงเป็นปัจจัย ให้ข้าพเจ้าได้ถึงนิพพาน ในปัจจุบันชาตินี้

คาถาสมปรารถนา

อิมินา ปะนะ ทาเนนะ มา เม ทะลิททิยัง อะหุ
นัตถีติ วะจะนัง นามะ มา อะโหสิ ภะวาภะเว ฯ

ขอเดชะ ด้วยผลแห่งทาน ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญนี้
ความขัดสนจนยาก อย่าได้มี
ขอคำว่า "ไม่มี" อย่าได้พานพบ
ด้วยผลแห่งทาน ที่บำเพ็ญครั้งนี้
ขอสมบัติสมบูรณ์ บรรลุผล สมปรารถนา ทุกภพทุกชาติ เทอญ ฯ

คำวันทาขอขมาพระ

วันทามิ พุทธัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ ธัมมัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ สังฆัง สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ อาราเม พัทธะสีมายัง โพธิรุกขัง เจติยัง
สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ ครุอุปัชฌาย์ อาจาริยะคุณัง
สัพพะเมโทสัง ขะมะถะ เม ภันเต
วันทามิ ภะคะวา โลกะนาถัง อะตีตัง เม โทสัง
อะนาคะตัง เม โทสัง
ปัจจุปปันนัง เม โทสัง
ขะมะถะ เม ภันเต,
สาธุ สาธุ สาธุ อะนุโมทามิ ฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ ฯ
(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ ฯ
(กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ ฯ
(กราบ)

บทสวดนมัสการ (3 จบ)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

(ครั้งที่ 2 ต่อด้วย) ทุติยัมปิ พุทธัง .... (จนจบ)

(ครั้งที่ 3 ตามด้วย) ตะติยัมปิ พุทธัง .... (จนจบ)

คำลาสิกขาบท

อิมานิ อัฏฐะ สิกขาปะทานิ ปัจจักขามิ

คำลากลับบ้าน

หันทะทานิ มะยัง ภัณเต อาปุจฉามะ

พะหุกิจจา มะยัง พะหุกะระณียา ฯ

(พระสงฆ์ผู้รับลา กล่าวว่า "ยัสสะทานิ ตุมเห กาลัง มัญญะถะ"
ผู้ลาพึงรับพร้อมกันว่า "สาธุ ภันเต" แล้วกราบ ๓ ครั้ง)

คาถามงกุฎพระพุทธเจ้า

อิติปิ โส วิ เสเสอิ อิเสเส พุทธะ นาเมอิ

อิเมนา พุทธะ ตังโสอิ อิโสตัง พุทธะ ปิติอิ ฯ

คาถาหลวงพ่อปาน

พุทธะ มะอะอุ นะโมพุทธายะ

วิระทะโย วิระโคนายัง วิระหิงสา

วิระทาสี วิระทาสา วิระอิตถิโย

พุทธัสสะ มาณีมามะ พุทธัสสะ สะวาโหม ฯ

คาถาหลวงพ่อโอภาสี

อิติ สุคะโต อะระหัง พุทโธ นะโมพุทธายะ

ปะฐะวี คงคา พระภุมมะเทวา ขะมามิหัง ฯ